

Принцип активне неутралности подразумева надоградњу на прокламовану војну неутралност Републике Србије, као и уважавање основа неутралности које произилазе из закључака Хашке конференције из 1907. године (неприкључивање једној од страна у сукобу, непружање оружане нити материјалне помоћи једној од страна у сукобу, недозвољавање коришћења властите територије за припремање или извођење оружаних акција од стране неке друге земље), као и каснијих тумачења да војна неутралност не значи и неактивност, и да војно неутралне земље морају преузети свој део одговорности и посла у изградњи система колективне безбедности. У глобализованом свету у којем се преплићу унутрашња и спољна политика, држава мора бити активан чинилац, самостално или посредством удруживања са другим државама. Принцип активне неутралности значио би ново постављање Србије на међународном плану и коришћење компаративних предности које имамо како бисмо повећали углед земље у свету, оснажили већ успостављене и успоставили нове билатералне везе и играли значајно активнију улогу у међународним организацијама него данас.

Активна неутралност у ширем смислу подразумевала би:

1. Схватање неутралности као активне компоненте нашег спољнополитичког наступа, а не као пасивног стајања по страни. Неутралност мора имати идејно-политичку садржину коју председник државе, владе или министри одбране, спољних и унутрашњих послова могу увек понудити својим саговорницима. То мора бити средство јачања наше позиције у свету. За почетак, битно је не кварити до сада изграђене односе и успостављене везе како на билатералном, тако и на мултилатералном плану. Ово се посебно односи на учешће у активностима УН и ОЕБС-а.
2. Не мешање у сукобе водећих сила у свету. То би подразумевало не учествовање у „спорним мисијама“ било које врсте – тамо где се бар две велике светске силе споре око легитимитета мисије и њене оправданости, или где постоји значајно противљење већег броја земаља.
3. Учешће само у међународним војним мисијама око којих нема спора, које су под лидерством УН или других међународних организација под условом да о томе не постоји значајније противљење било које велике светске силе или друге међународне организације.

Принцип активне неутралности у 12 тачака

Пише: Душан Пророковић, Бошко Обрадовић
субота, 27 фебруар 2010 22:06

4. Не лиферовати оружје странама у сукобу било где у свету уколико би то изазвало реакцију било које од водећих светских сила или значајније противљење већег броја земаља.

5. Одбацивање принципа спољне политике која нема алтернативу и проширивање билатералне и мултилатералне сарадње са што је могућем већим бројем земаља у свету. У политичком, економском и војном интересу Србије је да билатералне контакте остварује са водећим земљама БРИК-а, АСЕАНА, УНАСУР-а, Афричке уније (дакле са свим оним земљама са којима не можемо сарађивати кроз Партнерство за мир).

6. Наставити са учешћем у активностима у оквиру програма Партнерство за мир, које не воде учлањењу у НАТО или учествовању у спорним мисијама овог војног савеза. Активно учествовати у раду Парламентарне скупштине НАТО.

7. Затражити статус посматрача у Шангајској организацији за сарадњу и тако јачати све облике билатералне сарадње са чланицама ове организације, као што се кроз учешће у програму Партнерство за мир и ПС НАТО јачају билатералне везе са државама чланицама НАТО (овде треба подсетити да су и САД затражиле пријем у статус посматрача при Шангајској организацији за сарадњу 2005. године, али су одбијене).

8. Формирање професионалних и добро обучених јединица за цивилну заштиту и реаговање у кризним ситуацијама, пружање прве помоћи, борбу против елементарних непогода. Стварање интегрисаног система управљања у кризним ситуацијама (подразумева сарадњу сектора одбране, унутрашњих послова, здравства, осталих јавних служби...). Овако обучене снаге имале би значајну међународну улогу, Србија би их могла понудити сваком ко је тренутно угрожен или би се свако ко је тренутно угрожен могао обратити Србији (у том смислу, наша улога у систему међународне безбедности би била нпр. да имамо неколико хиљада обучених припадника снага за помоћ у кризним ситуацијама које би било лако мобилисати и послати у најкраћем могућем року у било који део света).

9. У војном сектору даље унапређење и модернизација свих инжењеријских, логистичких, техничких и медицинских служби. Наша улога у међународним мисијама треба пре свега да буде повећање нашег угледа у земљама у којима ћемо бити присутни,

Принцип активне неутралности у 12 тачака

Пише: Душан Пророковић, Бошко Обрадовић
субота, 27 фебруар 2010 22:06

као и код партнера са којима ћемо учествовати у мисијама. Треба користити огромно искуство које поседују наше јединице које су реаговале у кризним ситуацијама и то искуство примењивати за постконфликтну реконструкцију и помоћ у другим државама.

10. Отварање центара за школовање домаћих и страних стручњака у области реаговања у кризним ситуацијама. Фокусирати се на систем цивилне заштите, постконфликтну реконструкцију, функционисање система медицинске заштите и јавних служби у свим врстама кризних ситуација.

11. Активно учешће у борби против тероризма, укључујући размену информација, стављање на располагање постојеће логистике, организацију заједничких вежби, организацију годишњих међународних скупова на ову тему и слично.

12. Принцип активне неутралности у перспективи може бити проширен на комплетну спољну политику Србије, која би настојала да промовише нашу државу као фактор неутралности на Балкану који дугорочно остаје ван спорних међународних политичких, војних и других интеграција, док са друге стране у потпуности отвара своје билатералне перспективе ка свим странама света. Такође, у спољнополитичком смислу, активна војна неутралност значила би и остваривање активне билатералне сарадње са осталим државама које су се прогласиле неутралним и учешће у програмима које оне организују.

Циљ овако дефинисаног концепта неутралности је тежња за преузимањем једне од водећих позиција у области цивилне заштите, помоћи другим земљама у кризним ситуацијама и постконфликтној реконструкцији у свету. Питање средстава која су потребна за изградњу једног оваквог система и поготово за финансирање хуманитарних невојних интервенција у свету остаје питање које се мора посебно разрадити, али треба подсетити и да свако учешће у било којој другој врсти мисија такође подразумева да сами сносимо трошкове слања и финансирања својих јединица. Такође, за дугорочно планирање и обављање невојних хуманитарних интервенција, поготово за послове брзог реаговања у кризним ситуацијама (нпр. у случају елементарних непогода) може се конкурисати за средства у оквиру разних међународних фондова. У сваком случају, уколико Србија, као европска земља, треба да преузме део одговорности у систему међународне поделе рада и одговорности у области међународне безбедности и ако то подразумева и издвајање одређених буџетских средстава за ту намену, остајемо на становишту да је много боље и прихватљивије да професионално обучени припадници наших јединица помажу жртвама земљотреса на Хаитију или да наша држава издвоји средства за изградњу инфраструктуре у Ираку, него да наша пешадија учествује у оружаним сукобима у Авганистану.